

Adroddiad i	Awdurdod Tân ac Achub Gogledd Cymru	
Dyddiad	20 Ionawr 2025	
Swyddog Arweiniol	Stewart Forshaw, Dirprwy Brif Swyddog Tân, Polisi a Chynllunio Corfforaethol	
Swyddog Cyswllt	Anthony Jones, Pennaeth Cynllunio, Perfformiad a Thrawsnewid	
Pwnc	Yr Adolygiad o'r Ddarpariaeth Frys	

PWRPAS YR ADRODDIAD

- 1 Rhoi'r wybodaeth ddiweddaraf i Aelodau Awdurdod Tân ac Achub Gogledd Cymru (yr Awdurdod) ar waith Grŵp Gorchwyl a Gorffen yr Adolygiad o'r Ddarpariaeth Frys, a sefydlwyd mewn ymateb i'r penderfyniad a wnaed gan yr Awdurdod yn ei gyfarfod ar 18 Rhagfyr 2023. Pwrpas y grŵp hwn oedd ymchwilio i opsiwn parhaol newydd i wella'r ddarpariaeth frys ar draws Gogledd Cymru, a datblygu'r opsiwn hwnnw.

CRYNODEB GWEITHREDOL

- 2 Cadeiriwyd Grŵp Gorchwyl a Gorffen yr Adolygiad o'r Ddarpariaeth Frys gan Reolwr Gwylfa o Orsaf Dân Glannau Dyfrdwy, ac roedd y Dirprwy Gadeirydd yn Rheolwr Gwylfa o Orsaf Dân y Rhyl. Roedd y Grŵp yn cynnwys 16 o gydweithwyr yn gweithio ar wahanol lefelau ac mewn gwahanol orsafoedd ac adrannau ar draws Gwasanaeth Tân ac Achub Gogledd Cymru (y Gwasanaeth), gan gynnwys cynrychiolwyr Undeb y Brigadau Tân. Fe wnaethant gyfarfod ar 12 achlysur rhwng mis Chwefror a mis Tachwedd 2024, ac yn ystod y cyfnod hwnnw buont yn trafod ac yn ymchwilio i sawl model ymateb brys.
- 3 Yng nghyfarfod yr Awdurdod ar 15 Gorffennaf 2024, cyflwynwyd adroddiad cynnydd i'r Aelodau a chytunwyd i Grŵp Gorchwyl a Gorffen yr Adolygiad o'r Ddarpariaeth Frys ymchwilio ymhellach i fodolau dau a thri, neu amrywiadau arnynt.
- 4 Erbyn 10 Tachwedd 2024, daeth cynrychiolwyr Undeb y Brigadau Tân i'r casgliad na fyddai model 2 yn gweithio, a bu iddynt dynnu'n ôl ar lafar o'r Grŵp Gorchwyl a Gorffen ar 11 Tachwedd 2024.
- 5 Ar 17 Rhagfyr 2024, cyfarfu'r Prif Swyddog Tân a'r Dirprwy Brif Swyddog Tân ag arweinwyr y ffrydiau gwaith a Chadeirydd Undeb y Brigadau Tân i gadarnhau'r sefyllfa hon ac i ddiolch i bawb a gymerodd ran am eu gwaith caled a'u diwydrwydd.

ARGYMHELLIAD

- 6 Bod yr Aelodau'n:
 - i) Nodi bod swyddogion yn parhau i weithio gyda staff a chyrrff cynrychioliadol mewn partneriaeth gymdeithasol i ddatblygu modelau ymchwil dau a thri Grŵp Gorchwyl a Gorffen yr Adolygiad o'r Ddarpariaeth Frys, neu amrywiadau arnynt.
 - ii) Nodi'r casgliad y cytunwyd arno na fydd y system ddyletswydd pum gwylfa yn gweithio yng Ngogledd Cymru ac, o ganlyniad, bod Undeb y Brigadau Tân wedi tynnu'n ôl a bod y grŵp gorchwyl a gorffen yn dod i ben.
 - iii) Gwerthfawrogi ymdrechion a chyfraniad Aelodau Grŵp Gorchwyl a Gorffen yr Adolygiad o'r Ddarpariaeth Frys.
 - iv) Gofyn i swyddogion barhau i lunio a phrofi atebion amgen gyda'r cyrrff cynrychioliadol, o fewn y gyllideb y cytunwyd arni, i fynd i'r afael â'r ddarpariaeth frys mewn lleoliadau gwledig.

CEFNDIR

- 7 Yn ystod y cyfnod rhwng mis Gorffennaf a mis Medi 2023, ymgynghorodd yr Awdurdod â'r cyhoedd ar dri opsiwn posibl ar gyfer darparu ei ymateb brys i gymunedau Gogledd Cymru yn y dyfodol.
- 8 Yn dilyn yr ymgynghoriad cyhoeddus 12 wythnos o hyd, cyfarfu'r Awdurdod Tân ar 18 Rhagfyr 2023 a daeth i'r casgliad hwn:

Gofynna'r Aelodau i'r Swyddogion barhau i weithio gyda'r holl randdeiliaid er mwyn datblygu opsiwn newydd parhaol, gan ystyried y penderfyniad a wnaed heddiw a chyfyngiadau'r gyllideb arfaethedig.
- 9 Felly, gofynnwyd am fynegiadau o ddiddordeb gan staff sy'n gweithio ar bob lefel ar draws holl adrannau, gorsafoedd a systemau dyletswydd y Gwasanaeth, ac ym mis Ionawr 2024 sefydlwyd Grŵp Gorchwyl a Gorffen yr Adolygiad o'r Ddarpariaeth Frys. Mae Undeb y Brigadau Tân hefyd wedi'i gynrychioli ac wedi bod yn bresennol ym mhob cyfarfod.
- 10 Yng nghyfarfod yr Awdurdod ar 15 Gorffennaf 2024, cyflwynwyd adroddiad cynnydd i'r Aelodau a chytunwyd y byddai Grŵp Gorchwyl a Gorffen yr Adolygiad o'r Ddarpariaeth Frys yn ymchwilio ymhellach i fodelau dau a thri, neu amrywiadau arnynt.

GWYBODAETH

- 11 Cynhaliodd Grŵp Gorchwyl a Gorffen yr Adolygiad o'r Ddarpariaeth Frys ei gyfarfod cyntaf ar 1 Chwefror 2024 ac ers hynny mae wedi cyfarfod ar 12 achlysur, gan drafod y model ymateb presennol yn fanwl ac archwilio dulliau arloesol o ddarparu model ymateb brys tecach yn y dyfodol.

- 12 Mae Grŵp Gorchwyl a Gorffen yr Adolygiad o'r Ddarpariaeth Frys wedi cael ei gefnogi gan adrannau'r Gwasanaeth yn ôl yr angen, wedi cael mynediad at ddata ymateb brys a modelu a hefyd wedi cael cyflwyniadau ar fodelau cyflenwi darpariaeth frys amgen gan Wasanaethau Tân ac Achub eraill yn y DU.
- 13 Yn dilyn cyfarfod yr Awdurdod a chyfarwyddyd yr Aelodau, parhaodd Grŵp Gorchwyl a Gorffen yr Adolygiad o'r Ddarpariaeth Frys i weithio ar fodel 2 a model 3.
- **Model 2:** Mae'n cyflwyno newidiadau i'r system ddyletswydd ym mhob gorsaf amser llawn er mwyn rhyddhau staff. Gan ddefnyddio'r staff sy'n cael eu rhyddhau yn sgil y newid hwn, diffoddwyr tân y System Ddyletswydd Amser Cyflawn Wledig a 78% o gydnerthedd criwio'r Gwasanaeth, darperir tair gorsaf newydd â staff dydd.
 - **Model 3:** Mae'n sicrhau bod isafswm y nifer sy'n teithio ar wyth peiriant llawn-amser yn cyd-fynd ag isafswm y nifer sy'n teithio ar y System Ddyletswydd Ar Alwad, diffoddwyr tân y System Ddyletswydd Amser Cyflawn Wledig, ac ail beiriant llawn-amser Wreccsam h.y. criw o bedwar diffoddwr tân ar beiriannau. Gan ddefnyddio'r staff sy'n cael eu rhyddhau yn sgil y newid hwn, diffoddwyr tân y System Ddyletswydd Amser Cyflawn Wledig ac 11% o gydnerthedd criwio'r Gwasanaeth, darperir tair gorsaf newydd â staff dydd.

- 14 Erbyn 10 Tachwedd 2024, daeth cynrychiolwyr Undeb y Brigadau Tân i'r casgliad na fyddai model 2 yn gweithio, a bu iddynt dynnu'n ôl ar lafar o'r Grŵp Gorchwyl a Gorffen ar 11 Tachwedd 2024. Yna fe wnaethant anfon yr e-bost canlynol er mwyn esbonio:

"Yn dilyn trafodaethau hir gyda'r aelodau ynglŷn â'r system pum gwylfa, mae wedi dod yn amlwg nad yw'r opsiwn hwn yn ymarferol ar gyfer Gogledd Cymru.

Mae wedi dod i'r amlwg dros y penwythnos drwy gyfathrebu ag aelodau a staff Ystafelloedd Rheoli yn yr Alban, eu bod hwythau hefyd yn cael trafferth gweithredu'r system sifftiau dyletswydd hon yn iawn, gyda chronfa lawer mwy o staff.

Byddai hyn yn y pen draw yn golygu y byddai'r system sifftiau dyletswydd hon yn opsiwn costus, heb gynnig gwelliant i argaeledd, ac felly nad ydyw o fewn y terfynau a nodwyd gan yr awdurdod tân.

Gan mai'r unig opsiwn arall sydd ar ôl yw gostwng lefelau criwio, teimlwn fod rheidrwydd moesol arnom i gynnal ein safiad ar hyn a pheidio ag ymwneud ag unrhyw waith er mwyn cyflwyno hyn i'r awdurdod tân.

Mae hyn wedi'i roi gerbron yr aelodau ac maent hefyd yn gytûn mai tynnu'n ôl o'r gweithgor sydd orau."

- 15 Ar 17 Rhagfyr 2024, cyfarfu'r Prif Swyddog Tân a'r Dirprwy Brif Swyddog Tân ag arweinwyr y ffrydiau gwaith a Chadeirydd Undeb y Brigadau Tân i gadarnhau'r sefyllfa hon ac i ddiolch i bawb a gymerodd ran am eu gwaith caled a'u diwydrwydd.

GOBLYGIADAU

Amcanion Llesiant	Rhaid i ganlyniadau'r Adolygiad o'r Ddarpariaeth Frys fodloni rhwymedigaethau'r Awdurdod o dan Ddeddf Llesiant Cenedlaethau'r Dyfodol (Cymru) 2015.
Cyllideb	Rhaid i unrhyw ateb fod o fewn y gyllideb a gymeradwywyd.
Cyfreithiol	Dim.
Staffio	Mae'r Gwasanaeth wedi cynnal ymgynghoriad uniongyrchol helaeth gyda staff a'u cyrff cynrychioliadol a bydd yn parhau i wneud hynny.
Cydraddoldeb/Hawliau Dynol/Y Gymraeg	Mae Swyddog Cydraddoldeb, Amrywiaeth a Chynhwysiant y Gwasanaeth wedi ymgysylltu â grwpiau Cydraddoldeb, Amrywiaeth a Chynhwysiant drwy gydol yr ymgynghoriad.
Risgiau	Mae'r Adolygiad o'r Ddarpariaeth Frys a gwaith y Grŵp Gorchwyl a Gorffen yn ceisio lleihau'r risgiau o beidio â gallu ymateb i argyfyngau yn effeithiol ac yn effeithlon yng nghymunedau Gogledd Cymru.